

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla II. Possessor malæ fidei ullo tempore non præscribit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

REGVLA II.

Possessor mala fidei ullo tempore non praescribit.

Possessio à pedum positione nomē habet, l. 1. tit. de acquir. vel amitt. *possess. c. 5. c. 15. c. 19. & c. fin. de praescript.* quia per positionem pedum super agrum v. g. aut fundum acquiri possessio solet. Actus possidendi possessio facti: jus verò possidendi juris possessio appellatur. Possessio facti est *Detentio rei corporis, & animi, & iuris adminiculo.* 1. dicitur *Detentio rei*, ita ut rei nomine non solum corporales, ut agri & campi, sed etiam incorporales, ut census, beneficium, servitium, & similia comprehendantur. Detentio etiam prima rei apprehensio, seu inchoata possessio dicitur. 2. *Corporis adminiculo, & animi*, quia praeter intentionem, ac voluntatem possidendi, vel aliquo corporis instrumento, ut manu, vel alià re, in quâ aliquo modo contineatur, incipimus rem possidere. *Bronchorst Centur. 3. Af. 93.* 3. *Iuris adminiculo*, non quòd omnis apprehensio, vel possessio iuri conformis sit, sed quia dispositione juris pro possessione agnoscitur etiam illa, quæ damari potest. Sic rei furtivæ, & rei sacræ detentio, quamvis injustè facta, possessio vocatur, qua privare possessorem pro libitu suo non est etiam domino rei permissum. l. *Qui universas. tit. de acq. & amitt. poss.* Possessio iuris est ius insistendi alicui rei tanquam suæ, non prohibita possideri. 1. dicitur *Ius*, ut distinguatur à possessione facti. 2. *insistendi rei*, quo excluditur dominium, quod per se, & formaliter tantum est jus disponendi de re.

Hujus juris effectus est, quod possessor rem possessam pacificè teneat, eamque & juris remediis, & armis subinde contra impugnantes tueri queat. 3. *tanquam sua*. Nam qui non ut suæ rei insistit, sed nomine alterius, non est propriè possessor, ut apparet in tutore, qui quia pupilli nomine bona habet, non est bonorum pupilli possessor, sed per tutorem suum pupillus possidet. 4. *Non prohibita possideri*, quia contra juris prohibitionem nulli jus possidendi competere potest. *Covarr. in c. Possessor. Part. 2. Conanus l. 3. c. 8. Sylv. V. Dominium. q. 2.*

II. Possessio, ut omittam minutiora, partim dividitur, in *Naturalem, & Civilem*. *Naturalis* dicitur, quæ corpore simul, & animo fit, justè vel injustè, non interest: quia fures quoque rem injustè ablatam possident, cum reverà insistant ei, eamque, ut suam teneant. *Civilis possessio* dicitur, cum solo animo res tenetur. Ita res suas possident, ab iis longè distantes. Civilis ideò vocatur, tum quia iuri civili conformis est, tum quia effectus civiles parit, puta, usurpationem, & dominium rei. Separari posse à naturali apparet inde, si tu rem meam praesertim immobilem injustè ablatam occupes. Ego enim tunc civiliter, seu animo tantum illam possideo. l. *Nemo. C. de acquir. poss. Azor. in Sum. l. 7. tit. 32. Fachin. l. 8. c. 5. Less. c. 3. d. 10. Vallens. l. 2. c. 12. n. 7. & seqq.*

Aliqui pro tertia specie civilissimam statuunt, quæ sola juris dispositione

ione fit, ut pluribus explicat. *Less.*
6. 11. n. 48.

III. Effectus possessionis, seu privilegia, ut aliqui vocant, multa sunt. Nam 1. quæ bonæ fidei est, parit præscriptionem, tacitque, ut res non tua, temporis tractu tua fiat. 2. facit, ut in dubio melior censeatur esse conditio possidentis. 3. in iudicio parit præsumptionem dominii. Neque enim possessor probare cogitur rem suam esse, sed qui eam sibi vendicare nititur. 4. qui possidet, armis tueri potest possessionem sive naturalem, sive civilem. 5. Expulsus à possessione potest armis repetere possessionem suam, modò id faciat illicò seu confestim, & non ex intervallo. Dicitur autem confestim fieri, quod fit, quamprimum commodè fieri potest spectata rei difficultate, & aliis circumstantiis. *Barb. in dictione 155.* 6. Dominus rei injustè spoliatus possessione sua possessorem, rei suæ dominium amittit, eaque attribuitur expulso. Si verò non sit rei dominus, tenetur expulsum restituere in possessionem, & insuper æstimationem ejus. 7. Si spoliatus possessione in vasorem suum non depellat, sed probet illum vi, clam, aut precario à se accepisse, restituetur in possessionem, sive in vasor habeat titulum, sive non. Si autem in probatione defecerit, in vasor retinebit possessionem. §. *Quorumvis Inst. de interd. l. 41. tit. 3. Less. loc. cit. d. 13. n. 52. Layman. l. 3. tract. 1. cap. 7. Gaill. l. 2. obs. 75. n. 9.*

IV. Bona fides nihil aliud est, quàm animi persuasio aut credulitas, qua quis prudenter existimat rem suam

esse, vel saltem nescit esse alienam. *Caramuel in Theol. fundam. n. 592.* Dico prudenter. Nam ignorantia crassa, vel affectata, & inordinata cupiditas faciunt, ut rem esse tuam credas, quæ revera alterius est: unde malæ fidei possessor appellaberis. De hac fide in *Conc. Lateran. Magno* dicitur. Quoniam omne, quod non ex fide est, peccatum est, definimus, ut nulla valeat absque bona fide præscriptio tam Canonica, quàm Civilis, cum generaliter sit omni constitutioni, & consuetudini derogandum, quæ absque mortali peccato non potest observari. Vnde oportet, ut qui præscribit, in nulla temporis parte habeat rei alienæ conscientiam. Hac Concilii definitione aboletur Juris Civilis permissio malæ fidei possessoribus indulta, & Regula nostra mirificè corroboratur. *Sotol. 4. q. 5. art. 4. Schneidev. l. 3. Inst. tit. 14. n. 15. & seq. Vallensl. 2. tit. 26. §. 4. n. 5.*

V. Præscriptio est *Acquisitio domini vel alieni iuris elisio per continuationem temporis lege definiti.* Sic dicitur præscribere domum, vel agrum, qui quamvis alienum bona fide, & certo temporis spatio possedit. Similiter usucapio dicitur *Acquisitio domini per continuationem temporis lege definiti. l. 3. de usucap. Intelligi causaliter.* Usucapio enim est causa acquisitionis domini: formaliter autem sumpta est quædam rei alienæ possessio. Vnde dicimus usucapionem interrumpi. Juris Civilis interpretes ita distinguunt, quòd præscriptio sit rerum immobilium, usucapio autem mobilium. Verùm ea distinctio vix observatur, nec in jure fundata est. *Cæterum*

terum ad legitimam præscriptionem 4. condiciones requiruntur. 1. est possessio. 2. titulus probabiliter præsumptus. 3. bona fides. 4. continuatio possessionis tempore legibus præscripto. *Covarr. Reg. Possessor. p. 1. §. un. n. 7. Sotol. 4. q. 5. artic. 4. Silv. V. Præscriptio n. 1. Armilla eod. n. 3. V. Parr. 2. Summ. tit. 4. §. 5.*

VI. Ex his facile est Regulæ intellectum desumere. Nihil enim aliud vult, quam Possessori alicujus rei, ut præscribat, omninò necessarium esse, ut veraciter, & prudenter sibi persuadeat rem, quam obtinet, non esse alterius, sed suam. Quod ad eò verum est, ut non tantum sub inchoatæ possessionis initium, sed totius temporis lapsu in bonâ fide debeat absque ullâ interruptione, & contraria notitia: qua in re jus Civile à Canonico correctum est, ut n. 4. ex *Conc. Lateran.* indicavimus. Et secundum hanc Canonum dispositionem judicari in Camera Spir. *Andr. Gaill restatur l. 2. obs. 8. n. 7. V. Azor l. 1. c. 3. c. 21. §. Leges insuper. Laym. l. 3. tr. 1. c. 8. Socinus Reg. 307.*

VII. Hactenus dicta de conditionibus legitimæ præscriptionis amplianda sunt 1. Ut possessio non sit contra unum, vel alterum tantum, sed contra omnes quorum interest, quia hîc unius damnum non afficit alios: nec fit prærogatio de persona in personam. *Innoc. in c. Tua. de Decimis. Balbus de præscript. part. 3. q. 3. & 4.*

2. Non sufficit ficta possessio, sed debet esse vera & realis. Vnde interrupta per captivitatem possessio jure postliminii non restauratur. *l. denique*

cum l. seq. tit. Quibus ex causis mai. V. Pectium pag. 55.

3. Prædicta possessio perfectè continua esse debet, ita ut nec in minimo interrumpatur, cujus rei gratia Interpretes dicunt per solutionem unius nummi interrumpi posse. *Bald. ad c. Illud. de præscript. coll. ult. Palæstræ tract 31. disp. unica, Pun. 22. §. 4. & 16.*

VIII. Contra hæc objicitur. 1. Episcopus locum à se conversum contra alium Episcopum præscribit absque bona fide, cum probè norit ad alium Episcopum pertinere. *c. 1. de præscript.*

R. Id speciali jure constitutum est, in favorem Religionis & commendationem zeli pastoralis, quo conveniebat proprium loci Episcopum uti, & prævenire alienum. Hæc igitur Regulæ nostræ exceptio erit. *Causs. in Comm. hic. & Caramuel. l. cit.*

2. Objicitur. Hæreditatem jacentem seu nondum aditam, nemo possidet, ut per se notum est, nihilominus præscriptio à defuncto inchoata currit, & continuatur. *l. Captam. l. Iusto de usucap.*

R. Hoc quoque in gratiam hæreditis, qui non nisi ex justis causis moram censetur facere in adeunda hæreditate, singulariter indultum est, juris quædam fictione, vel si mavis, interpretatione, eò quòd in hæredem omne jus à defuncto transferatur: quo fit, ut hæreditatis acceptatio retrahatur judicando de illa, quasi primo momento, adita fuisset, adversus rigorem juris, ut eatenus continuata præscriptio videatur. *l. hære. & hæreditas tit. de usucap.* Aliorum responsio est ipsam hæredita-

E tem

tem licet corpus mortuum sit, juris fictione loco possessoris esse, & supplere defectum personalem. *l. Captam. l. iusto rit. de usucap. Pomponius di. le. iusto. Balbus de præscript. p. 6. n. 47. Peckius pag. 57. Canisius pag. 507. Aiciat. ad l. Eius qui n. 69. rit. sicertum per.* Cùm enim ante additionem hæreditatis nihil sit, quod imputetur hæredi propter moram, tempus ipsi à lege indultum damno esse nequaquam debet.

Objicitur 3. Debitor nihil possidet ex bonis Creditoris, & tamen præscribit adversus eum actionem personalem, si negligens fuerit. *l. Omnes e. de præscr.*

R. Licet ex bonis Creditoris debitor nihil possideat, cùm quæcunque daturus est Creditori, in suo dominio habeat, donec tradiderit, possidet tamen libertatem suam, ne importune molestetur, & hanc possessionem juris indulto propter Creditoris negligentiam continuat, & conservat, eaque ratione excludit actionem personalem.

Objicitur 4. Servitutes discontinuæ præscribi possunt. *l. hoc iure. §. dudus Aquæ. tit. de aquâ quotidianâ.* illarum tamen possessio continua nequit esse: ergo ad præscriptionem universè non requiritur possessio continua.

R. In ejusmodi bonis, quorum usus necessariò discontinuatur, non est attendenda naturalis possessio, quæ corporis insistentiâ fieret, sed civilis, quæ solo animo conservari potest. Quamvis ergò servitus hæc, vel illa per intervalla temporum discontinuatur, animi tamen intentio illam conservandi manet, & nunquam interruptitur.

Objicitur 5. Si ad præscribendum

continua possessio requiritur, non levis injuria timenda est illi, qui absque culpa per vim depellitur, & multo tempore à bonorum suorum possessione impeditur.

R. Ejusmodi possessores postliminio in integrum restitui debent: quo facto, fictione juris nullus alius possidisse censetur, à deo quæ depulsus à bonorum suorum possessione naturali, corpore quidem absens fuit, & alius naturali & iniquâ detentione occupavit, ipse tamen animo nunquam deservit: quem modum, civiliter nimirum possidendi sufficere jam non semel diximus.

Objicitur 6. A prædictâ necessitate excipienda videtur præscriptio centenaria, & quæ est temporis immemorialis, cujus videlicet initium ignoratur. Habet enim illa vim tituli & privilegii à legibus constituti.

R. Ita quidem censuere nonnulli Legistæ *Salic. ad l. 2. C. de Servitut. lason. l. 2. Consil. 209. Bald. Cons. 352. num. 3. lib. 3. Decius ad l. traditionibus. C. de pacat. & cons. 496. Boerius decis. 39. n. 7. sed limitationem illam improbat Glo. in c. 1. V. Nisi de præscriptionibus. lib. 6. Abb. c. ult. de præscript. Covarr. in Reg. Possessor par. 2. §. 8. n. 4. Fachin. l. 8. c. 26. cum aliis multis, quos allegat. Nec ratio deest, quia longitudo temporis maculam injustæ occupationis non emendat, sed potius aggravat, verum rei dominum longiori tempore damnificando: & omninò generaliter accipienda sunt illa Concilii generalis Lateranensis verba, *Oportet, ut qui præscribit, in nullâ temporis parte rei habeat conscientiam alie-**

na. c. ult. de prescript. Quod si jure Civili aliter constitutum est, nullum robur habet, utpote à Summis Pontifici-

bus reprobatur. V. Palao tract. 31. disp. un. punct. 22. §. 6. num. 2. Soto l. 4. de iust. q. 5. art. 4. Barb. in Comm. si. R.

REGVLA III.

Sine possessione prescriptio non currit.

I. HVjus Regulæ ex c. Causam. de prescrip. & c. 3. de prob. sumptæ intellectum facile aperiunt ea, quæ ad præcedentem Regulam adducta sunt. Nihil enim aliud intendit, quàm præscripturo ita necessariam esse rei possessionem, ut si illa desit, neque inchoari præscriptio, neque prorogari queat. c. Illud 8. c. Auditis 15. de prescript. l. naturaliter. 5. tit. de usurp. & usucap. Quando igitur possessione suâ privatur aliquis, sive per vim, sive per dolum, sive naturali aliquo casu, ut si aquis obruatur campus, possessionis filum scinditur, & inchoata præscriptio interrumpitur juris autoritate, quando possessor in jus vocatur, vel cum eo litis contestatio fit aliis denique modis, de quib. V. Part. 2. Summ. tit. 4. §. 5. n. 22. Citatione læditur ea quæ annorum 30. est: litis autem contestatione, quæ longissimi temporis. l. Mora 26. de rei vendit. Triennalis neque citatione, neque litis contestatione impeditur, licet ccepto judicio sine effectu currat. Barb. in c. Accedentibus. de privil. in c. Causam qua. de prescript. Menoch. de presumpt. l. 6. n. 64. Covarr. in Reg. Possessor. Part. 2. §. 12. n. 4. & seqq. Casus. pag. 507. Mynsing. §. possidere. Instit. de interditiis. Franc. Marcus.

decis. 592. Angel. V. Præscriptio numero. 6.

II. Contra hæc quæ opponi possunt, in præced. Reg. discussimus. Superest textus in l. rerum mixtura 30. §. Labeo. tit. de usurp. & usucap. ubi dicitur. Si is, qui ad regularum vel columnarum usucapionem decem dies superessent, in ædificium eas conjecisset, nihilominus eum usucapturum, si ædificium possedisset. Atqui ex Iabolenno constat, ædium partes non possideri, sed ædes ipsas. l. eum qui. 23. tit. de usucap. Hic igitur præscriptionem fieri absque possessione conceditur. R. Bartolus exceptionem agnoscit, & singulariter ita dictum à Labeone putat propter modicum tempus, quod superest ad complendam usucapionem. Melius alii respondent contra Iabolennum, revera possideri columnas, & tegulas, quamvis insertæ ædificio sint, & cohæreant. Nam sic annulos quoque & gemmas ipsis insertas possidemus, & præscribimus. di. §. Labeo. V. quid ergo. V. Bronchorst. Centur. 4. ass. 12.

Minoris pretii est, quod de rebus incorporalibus aliqui adferunt, quæ non possideantur, & tamen præscri-

E a bantur.